

Nr 419.

Av herr **Wehtje**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående uttagande av en avgift för främjande av forskning och rationalisering på byggnadsområdet samt inrättande av en statens nämnd för byggnadsforskning.*

I proposition nr 163 föreslås uttagande av en byggnadsforskningsavgift samt inrättandet av en statens nämnd för byggnadsforskning.

Mot den principiella tanken i Kungl. Maj:ts förslag — att forsknings- och rationaliseringsverksamheten inom byggnadsfacket bör samordnas — synes oss inga invändningar böra göras. De speciella förhållanden under vilka denna bransch arbetar samt branschens struktur innebär i de flesta fall att de enskilda företagen saknar möjligheter att var för sig bedriva forsknings- och rationaliseringsverksamhet. I all synnerhet gäller detta naturligtvis de mindre företagen vilka i denna bransch uppgår till ett betydande antal. För dessa måste det vara av ett betydande intresse att få del av de forskningsresultat som på detta sätt kan vinnas, liksom det även är i det allmännas och de enskilda medborgarnas intresse att möjligheter skapas att förbilliga byggnadsproduktionen och därmed bl. a. att sänka hyresnivån.

Om vi sålunda i och för sig finner en sådan samordning önskvärd är därmed icke sagt att vi anser det föreliggande förslaget tillfredsställande. Det synes oss föga lämpligt att det organ som skall handha samordningen gives en sådan konstruktion att staten får ett dominerande inflytande däri. I all synnerhet bör så icke vara fallet om, som föreslås i propositionen, de enskilda arbetsgivarna för forskningens finansiering skall betala en obligatorisk avgift av 20 kronor per år och arbetare, medan statliga myndigheter och industrier som bygger i egen regi skall undantagas från densamma. Ett sådant förfarande skulle innebära att de enskilda entreprenörerna komme i ett ogynnsamt läge, detta så mycket mera som de enskilda företagen redan nu får bära utgifter som bl. a. staten är befriad från.

Rationaliseringsverksamhet är en uppgift som erfarenhetsmässigt bäst lämpar sig för de enskilda företagen. Även om i detta speciella fall en viss samordning synes lämpligast betyder detta icke att denna verksamhet skulle bedrivas effektivare genom ett organ under statens ledning. Tvärtom synes det oss angeläget att detta organ får tillfälle att arbeta under smidigast tänkbara former liksom att dess verksamhet skall omfatta all byggnads- och anläggningsverksamhet och icke enbart husbyggnader. Organet bör

således få en fri ställning som forsknings- och rationaliseringsinstitution och bör icke få karaktären av en statlig myndighet.

Det bör också beaktas att statligt stöd redan lämnas i ej oväsentlig omfattning genom olika organ för samma ändamål som nu är i fråga. En översyn av denna verksamhet bör därför även verkställas så att man med enklast möjliga organisation och med största effekt av anslagna medel söker främja utvecklingen.

Remissyttrandena över den promemoria som ligger till grund för de i propositionen framlagda förslagen synes oss klart ge vid handen att många av de problem som är förbundna med genomförandet av desamma ännu icke fått en tillfredsställande lösning. Nämndens sammansättning är föremål för mycket delade meningar, och i fråga om finansieringen har ett betydande antal olika förslag framförts av remissinstanserna. Det synes oss därför önskvärt att dessa förslag blir föremål för en grundlig utredning innan beslut fattas om ifrågavarande institutions sammansättning, verksamhetsområde och finansiering. Några större olägenheter torde icke komma att uppstå genom ett uppskov med förslagens genomförande, då forsknings- och rationaliseringsverksamheten kan fortgå obehindrat i samma utsträckning som hittills genom redan existerande institutioner och organ. Det kan dessutom förtjäna understrykas att det arbete som samarbetsorganet skall utföra i väsentlig utsträckning är av relativt långsiktig natur, varför de eventuella nackdelarna av ett uppskov av allt att döma är av betydligt mindre omfattning än de som skulle kunna uppstå genom att organet från början finge en felaktig organisatorisk utformning och en icke önskvärd inriktning av sin verksamhet.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta

dels att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 163 om uttagande av en byggnadsforskningsavgift och inrättandet av en statens nämnd för byggnadsforskning,

dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte tillsätta en utredning med uppgift att framlägga förslag om sammansättningen av uppgifterna för en finansiering av en byggnadsforskningsnämnd,

dels att till Statens kommitté för byggnadsforskning för budgetåret 1953/54 anslå ett förslagsanslag av 65 000 kronor och

dels att till Byggnadsforskning för budgetåret 1953/54 anslå ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

Stockholm den 9 april 1953.

Ernst Wehtje.